

VLAAMS PARLEMENT



Zitting 1998-1999

22 oktober 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

Vraag om uitleg van de heer Johan Sauwens tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de multisectorale zakenreis naar Algerije

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de samenwerking in het buitenland tussen Vlaamse en Brusselse handelsattachés en de relatie van Brusselse bedrijven met de Vlaamse economische vertegenwoordigers in het buitenland

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de toekomst van het Afrikaans in Zuid-Afrika en het beleid terzake van de Vlaamse regering

Vraag om uitleg van de heer Paul Van Grembergen tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de gemeenschapsattaché in Pretoria

Vraag om uitleg van de heer Herman Suykerbuyk tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het advies van de Gemengde Commissie tot uitvoering van het Vlaams-Nederlands cultureel verdrag, over het media-samenwerkingsproject "Het Beste van Vlaanderen en Nederland"

Vraag om uitleg van de heer Herman Suykerbuyk tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over een nieuw profiel voor "De Brakke Grond"

Vraag om uitleg van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over mogelijke humanitaire hulpverlening vanuit Vlaanderen aan de vluchtelingen in Kosovo

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de juiste toedracht en de gevolgen van de veroordeling van de Vlaamse regering wegens niet-benoeming van een Vlaams gemeenschapsattaché

Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

Donderdag 22 oktober 1998

VOORZITTER : De heer Jef Sleetcx

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.36 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Johan Sauwens tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de multisectorale zakenreis naar Algerije

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Sauwens tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de multisectorale zakenreis naar Algerije.

De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, mijn vraagstelling nu en mijn schriftelijke vraag in mei werden ingegeven door een gevoel van onmacht over het vreselijke geweld dat niet zo heel ver van hier, in Algerije namelijk, plaatsvindt. We kunnen ons opwinden over een kwetsuur aan de halswervel van Gella Vandecaveye of, laat het me brutaal zeggen, over een tiental landgenoten die zijn gesneuveld door het geweld in Rwanda. Van de stroom van menselijke miserie in Algerije maken slechts korte berichten melding. Het zijn details in onze ochtendkranten. Indien men weet dat er in Algerije sinds 1992 naar raming tussen de 65.000 en 80.000 mensen zijn vermoord in vreselijke omstandigheden, dan heb ik een gevoel van onmacht.

Wat kunnen we eraan doen ? We dragen toch gedeeltelijk verantwoordelijkheid, weliswaar als deelstaat van een klein land in de grote Europese Unie. Daarom ben ik me om deze problematiek gaan bekommeren.

Eind november wordt er een multisectorale handelsmissie opgestart naar onder meer Algerije. Men zou eerst een viertal dagen een bezoek brengen aan Algiers en nadien aan Tunis in Tunesië. Ik heb u daarover ondervraagd, mijnheer de minister-president. Ik verwijs naar de schriftelijke vraag nummer 165 van 15 mei 1998. In uw antwoord stelt u onder meer dat de Vlaamse Gemeenschap in het verleden werkprogramma's heeft afgesloten met Algerije in uitvoering van het Belgisch-Algerijns cultureel akkoord, ondertekend in Brussel op 4 november 1966.

Het laatste programma bestrijkt de periode 1990-1992. Het werd nadien niet meer hernieuwd wegens de onstabiele politieke toestand in het land. U hebt gezegd dat het cultureel akkoord met Algerije van toen af niet meer operationeel was. Om begrijpelijke redenen zijn de culturele banden van Vlaanderen met Algerije op dit ogenblik niet-bestaande.

Een aantal mensen die dieper ingaan op de oorzaken van dat geweld, zeggen dat het militaire regime niet vrijuit gaat in heel de problematiek. Sommige waarnemers beweren dat het regeringsgeweld wel eens zo erg zou kunnen zijn als het geweld van de rebellen van de GIA.

In een ranglijst die The Observer heeft opgesteld, voert Algerije de lijst aan van landen waar de mensenrechten het meest met de voeten worden getreden. Dat staat in een bericht van Belga van 28 juni. De index is vooral gebaseerd op de mate waarin mensen zonder proces worden vermoord, martelingen en verdwijningen voorkomen, de vrijheid van meningsuiting niet wordt beschermd en de rechten voor vrouwen en kinderen niet zijn gewaarborgd.

De grootste mensenrechtenschenders blijken in het algemeen staten te zijn die over rijke hulpbronnen beschikken, meestal olie, zoals ook hier het geval is, en waar machtige, corrupte elites heersen die

Sauwens

nauwe banden onderhouden met het Westerse zakenleven. De lijst wordt aangevoerd door Algerije. Daarna komen Noord-Korea, Myanmar, Indonesië, Libië, Colombia, Syrië, Irak en Joegoslavië. China staat tiende, gevolgd door Saudi-Arabië, Iran, Afghanistan, Turkije en Nigeria.

Het panel dat de index heeft beoordeeld, bestond onder meer uit Nobelprijswinnaars als de Zuid-Afrikaanse aartsbisschop Desmond Tutu, de Oost-Timorese activist Ramos Horta en de Nigeriaanse schrijver Wole Soyinka.

Er is duidelijk wat aan de hand. Binnen het regime is trouwens op dit ogenblik een grote machtsstrijd aan de gang. In één van de meest recente Nederlandse krantenberichten wordt gesteld dat de Algerijnse president Zeroual eind september, op een vrijdag, vervroegde presidentsverkiezingen heeft aangekondigd. Hij stelt zichzelf niet verkiesbaar. De verkiezingen waren gepland voor het jaar 2000. Ze zullen nu uiterlijk in februari 1999 plaatsvinden.

Inmiddels heeft een delegatie die in juli in Algerije is geweest, een VN-rapport opgemaakt. Het rapport is zeer behoedzaam, precies omdat er grote economische belangen mee zijn gemoeid. Het rapport zegt dat er in Algerije een mentaliteitswijziging moet worden doorgevoerd in het gerechtelijk apparaat, bij de politie en in het leger. Ik citeer : 'Op basis van de informatie die we kregen, stellen we vast dat er heel wat gevallen van arbitraire vasthoudingen, folteringen en extra-judiciële executies zijn. Het justitiesysteem biedt niet steeds de vereiste bescherming.' Het VN-document stipt ook aan dat de ordetroepen, de veiligheidsdiensten en de zelfverdedigingsmilities zich dienen te verantwoorden, en dat de autoriteiten in Algiers zich schuldig hebben gemaakt aan schendingen van de mensenrechten. Daarom heeft Vlaanderen zijn culturele relaties met Algerije opgeschort.

Ik weet dat de buitenlandse handel altijd al enigszins in de marge van het buitenlands beleid heeft gefunctioneerd. Het was de buitenlandse handel toegelaten om economische horizons af te tasten – ik druk me voorzichtig uit – die in het officiële buitenlands beleid niet aan bod konden komen. Dat is trouwens ook de reden waarom men in het verleden bijna altijd buitenlandse handel als een aparte bevoegdheid heeft behandeld, min of meer los van buitenlandse zaken. In het Vlaanderen van vandaag is dat echter niet het geval. Toch is dat niet de kern van dit probleem.

Mijnheer de minister-president, wat is eigenlijk het buitenlands beleid van Vlaanderen ten opzichte van het zeer omstreden Algerijnse regime ? In hoeverre is deze handelsmissie opportuun ? Vanuit economisch standpunt ziet het er naar uit dat deze missie een succes wordt, met ongeveer 25 deelnemers. Daar zijn grote en kleine bedrijven bij, een financiële instelling en een aantal vertegenwoordigers uit diverse sectoren. U hebt zelf al duidelijk gezegd dat de handelsrelatie met Algerije belangrijk is. Dat land is nu eenmaal zeer belangrijk voor onze aardgasvoorziening. Bovendien kent Vlaanderen voor een aantal sectoren een zeer sterke export naar Algerije.

Mijnheer de minister-president, mijn vragen zijn nogal voor de hand liggend. U kunt niet ontkennen dat er in Algerije momenteel nogal een precaire situatie is inzake mensenrechten. Wanneer werd het initiatief genomen voor deze reis ? Wie heeft dat initiatief genomen ? Waarom werd het genomen ? Wie gaat er van officiële zijde deelnemen aan de zakenreis ? Wanneer bent u zelf op de hoogte gebracht van het initiatief ?

Vindt u het, gelet op de politieke instabiliteit van het land, raadzaam om deze handelsmissie uit te voeren ? Ik heb vernomen dat alle contacten op deze missie zich in het hotel zullen afspelen. In tegenstelling tot bij andere handelsmissies, zal men nu dus geen bedrijven bezoeken.

Is er geen tegenstelling tussen de standpunten van de Vlaamse regering inzake enerzijds de culturele en anderzijds de economische samenwerking ? Aan de ene kant is er immers een opschorting van de werkprogramma's wegens die instabiele politieke situatie. Anderzijds is er deze handelsmissie. Hoe sluit deze handelsmissie aan bij de houding van de Europese Unie ten opzichte van Algerije ?

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, collega's, de zakenreis werd opgenomen in het actieprogramma 1998 van Export Vlaanderen. Omstreeks september van vorig jaar kwam het tot stand op basis van suggesties van de Vlaamse economische vertegenwoordigers en van de bedrijfswereld. Het actieprogramma werd ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van bestuur van Export Vlaanderen en aan de Vlaamse regering in de loop van 1997.

Het initiatief gaat niet uit van de Vlaamse regering, maar wel van de autonome instelling Export

Van den Brande

Vlaanderen. De zakenreis werd dus opgenomen in het actieprogramma op voorstel van de Vlaamse economische vertegenwoordiger te Tunis, die tevens bevoegd is voor Algerije. Het voorstel was gebaseerd op zijn conclusies ten gevolge van contacten in Algerije en dienstreizen naar Algerije. Hierbij evalueerde hij zowel de veiligheidstoestand in Algiers als de opportuniteit van een zakenreis naar die stad.

Het initiatief voor het organiseren van een groepszakenreis naar Algerije werd genomen op basis van de gunstige economische resultaten van Algerije – een economische groei van 4 percent en een dalende inflatie – en op basis van de stijging van onze export naar Algerije met 40 percent in 1997.

Onze Vlaamse economische vertegenwoordiger in Tunis, die dus ook bevoegd is voor Algerije, had bovendien ook opgemerkt dat er duidelijke belangstelling was vanuit het Vlaamse bedrijfsleven voor een dergelijk initiatief. Het is trouwens opvallend dat een aantal andere unielanden een officiële of semi-officiële zakenreis naar Algerije organiseerden.

U hebt zelf al verwezen naar de grote respons. Er is sprake van 24 – of misschien zelfs 25 – bedrijven uit de meest diverse sectoren : textiel, agro-industrie en diensten. Het gaat ook om bedrijven uit geheel Vlaanderen. Het bedrijfsleven onderschrijft dus het nut van dit initiatief. Het aantal deelnemers bedraagt ongeveer het dubbele van het gemiddelde bij dergelijke zendingen.

U hebt ook verwezen naar de bevoegdheidsverdeling. Mijns inziens is het nu nog gemakkelijker om een juiste inschatting te maken tussen wat men enerzijds politiek-cultureel doet en anderzijds handelsmatig toelaat. Dat is een belangrijke nuance. Als een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid werkt Export Vlaanderen op een autonome manier. Ik heb de procedure al geschetst die hier werd gevolgd.

Mijnheer Sauwens, ik denk dat er tussen ons geen enkel meningsverschil is inzake de algemene problematiek. Toch denk ik dat de terminologie enige verduidelijking vergt. U hebt het over een 'onstabiele politieke toestand'. In 1992 was er in Algerije een onstabiele politieke toestand omdat de regering de uitslagen van de parlementaire verkiezingen van 1991 annuleerde en er toen geen duidelijkheid bestond over de vraag wie over de macht beschikte en wie de macht in handen zou krijgen.

De gemeentelijke, parlementaire en presidentiële verkiezingen werden erkend door alle plaatselijke democratische partijen met inbegrip van de gematigde islamitische partijen. Noch de VN, noch de EU hadden problemen met dit democratisch proces. Geen van beide instellingen heeft algemene en afdwingbare sancties opgelegd zoals destijds aan Zuid-Afrika. Er werden tevens vervroegde presidentiële verkiezingen aangekondigd. De 'onstabiele toestand' moet bijgevolg worden genuanceerd.

Vanzelfsprekend moeten we ons ernstige vragen stellen over de mensenrechten, het geweld en de veiligheid ter plaatse. Het is nuttig om het rapport te citeren van de laatste VN-missie op 16 september, die werd geleid door de heer Soárez : 'L'Algérie mérite le soutien de la communauté internationale dans les efforts qu' elle déploie pour combattre ce phénomène.' 'Ce phénomène' verwijst natuurlijk naar het terrorisme. Een multisectorale economische missie is naar mijn mening niet in tegenspraak met dit principe van de VN, integendeel.

Mijnheer Sauwens, we zijn niet blind voor wat er gebeurt in de wereld. Zo hebben we geen akkoord verleend aan een geplande zending naar Myanmar. Ik wil u ook wijzen op de moeilijke situatie die sinds jaren in China bestaat. Kunnen we selectief verontwaardigd zijn ? Er is natuurlijk ook steeds een keerzijde aan de medaille. Als geen enkel handelscontact wordt toegestaan, dan loopt men het risico om isolement in de hand te werken. We hebben het immers over het verlenen van toelating aan een autonome instelling die het bevorderen van de export als taak heeft. Het is steeds erg moeilijk om dergelijke keuzes te maken. Ik herinner me dat vele vragen werden gesteld over de ratificatie van dossiers inzake een aantal ex-Sovjetrepublieken, want ook daar werd af en toe een loopje genomen met de mensenrechten.

De zending naar Algerije moet mogelijk worden. Ze staat helemaal niet onder politieke leiding en kan bijgevolg niet worden vergeleken met zendingen van andere EU-lidstaten. De missie zal noch een officieel, noch een semi-officieel karakter hebben. U weet ook dat de EU een voorzichtige houding aanneemt tegenover de Algerijnse overheid, om het land niet in een internationaal isolement te duwen. Ik wil dit duidelijk benadrukken. Begin januari 1998 bracht de ministeriële trojka van de Europese Raad een bezoek aan Algiers. Dit werd gezien als een stap in de richting van een dialoog met de Algerijnse regering. Ook een delegatie van het Europees Parlement heeft een bezoek gebracht aan het land.

Van den Brande

Onlangs werden ook verscheidene handelsmissies naar Algerije ondernomen, waaronder een Nederlandse, een van de Franse werkgeversorganisatie en een Duitse. Ook een aantal klassieke handelspartners, zoals Spanje, Portugal en Italië zijn en blijven commercieel bijzonder actief in Algerije. Een Vlaamse missie van en met zakenmensen, zonder een vertegenwoordiger van de Vlaamse regering, draagt geen enkele politieke boodschap uit. We zullen dus overeenkomstig de Europese houding en die van de meeste lidstaten handelen. Iedere betrokkene moet natuurlijk zelf oordelen over de deelname aan de zending. Ik wil enkel benadrukken dat de zending op geen enkel vlak politiek wordt ingevuld. Mijnheer Sauwens, ik deel uw bekommernis, maar ik ben ervan overtuigd dat we de zending mogen toelaten.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de minister-president, ik geef toe dat een dergelijke zending steeds moet worden afgewogen, ook door de EU. De economische belangen zijn dermate belangrijk dat ze een rol spelen bij de behoedzaamheid. Het bestaande geweld en de tol aan mensenlevens mogen toch ook niet over het hoofd worden gezien. U zegt net zelf dat u een missie naar Myanmar niet hebt toegestaan. Ik herinner me ook de bijzonder moeizame omstandigheden waarin de vorige regering een missie naar Zuid-Afrika liet doorgaan. Ik ken ook de problemen van het Pinochet-regime.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Sauwens, u weet heel goed dat de zending naar Zuid-Afrika in een heel andere context verliep dan de zending naar Algerije. Tot april 1994 bestonden absolute regels en een door de EU vastgelegde gedragscode. Ik wil u niet wijzen op het formele aspect, maar er is een enorm verschil tussen de toestand in Zuid-Afrika tot 28 april 1994 en de huidige toestand in Algerije. Er zijn ook opvallende verschillen in de houding van de EU en de VN.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de minister-president, het is niet omdat er minder internationale publieke belangstelling is voor de slachtingen in Algiers dat wij daar binnen onze verantwoordelijkheid niet de nodige aandacht aan moeten besteden. De moorden op Algerijnse kunstenaars en journalisten blijven maar doorgaan. Het kleine Vlaanderen zou minstens een signaal moeten geven aan dit land door deze handelsmissie niet te laten plaatsvinden, tot er voldoende aanwijzingen zijn dat de

mensenrechten kunnen worden gewaarborgd. Ik dring erop aan dat de regering zich daarover beraadt en dat we, via de daartoe geëigende federale kanalen, dit signaal ook geven aan de Europese Unie. Alle elementen in acht nemend, mag deze missie, onder bescherming van de Vlaamse regering en de Vlaamse Gemeenschap en met het werkinstrument Export Vlaanderen van diezelfde regering en gemeenschap, niet plaatsgrijpen.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Sauwens, ik kan slechts bevestigen wat ik daarnet zei. Men kan dit ook bekijken als een teken van geloof in de meerderheid van de Algerijnse bevolking. Zij hebben niet alleen het recht om te overleven, maar ook om naar een betere toestand te evolutueren. Maar zoals u zei is het een moeilijke afweging tussen beide visies.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de samenwerking in het buitenland tussen Vlaamse en Brusselse handelsattachés en de relatie van Brusselse bedrijven met de Vlaamse economische vertegenwoordigers in het buitenland

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de samenwerking in het buitenland tussen Vlaamse en Brusselse handelsattachés en de relatie van Brusselse bedrijven met de Vlaamse economische vertegenwoordigers in het buitenland.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, uw Brusselse collega, minister Grijp, zou begin september een brief hebben gestuurd aan u en uw Waalse tegenhanger Collignon. Het Brussels Gewest beschikt over een beperkt aantal handelsattachés, hoewel dat aantal momenteel wordt opgevoerd. Ik geloof dat het er nu een twintigtal zijn. Dit gewest zou, samen met Vlaanderen en Wallo-

Van Nieuwenhuysen

nië, op structurele basis tot een soort interregionaal buitenlands handelsnetwerk willen komen. Dat die vraag uit Brussel komt is, meen ik, vrij logisch. Het is immers onzinnig en onmogelijk voor een dergelijk beperkt gebied met beperkte middelen om in het buitenland een economisch netwerk uit te bouwen. Ik heb echter de indruk dat minister Grijp wil terugkeren naar de oude situatie van de Belgische handelsattachés. Hij wil handelsattachés die werken voor de drie regio's. Als er een zaak is die vlotter verloopt sinds de regionalisering van de buitenlandse handel, dan is het wel de Vlaamse economische vertegenwoordiging in het buitenland. Ik heb de indruk dat onze bedrijven ervaren een betere, snellere respons te krijgen op hun vragen. Kortom, de communicatie met de Vlaamse economische vertegenwoordigers verloopt beter dan vroeger het geval was met de Belgische handelsattachés.

Het reeds bestaande samenwerkingsakkoord tussen de gewestelijke exportdiensten voorziet in de mogelijkheid om een beroep te doen op elkaars handelsattachés. Ook heb ik begrepen dat er regelmatig overleg wordt gepleegd tussen de gewesten over de standplaatsen van die handelsattachés. In dat verband blijkt uit een onderzoek dat het niet goed is gesteld met de naleving van de taalwetgeving door die Brusselse handelsattachés. Dat onderzoek werd uitgevoerd door een Vlaams-Brussels bedrijf. Als die Brusselse attachés er al niet in slagen om Nederlandstalige bedrijven uit Brussel in het Nederlands te woord te staan, dan zullen ze zeker geen inspanning doen voor bedrijven uit Vlaanderen. Minister Grijp moet dus eerst een inspanning doen om hieromtrent orde op zaken te stellen, alvorens met verdere samenwerkingsvoorstellen voor de dag te komen.

Het is echter duidelijk dat het Brussels Gewest iets anders wil dan de samenwerking tussen handelsattachés. Ik heb de indruk dat die vraag tot samenwerking tussen Brussel en Vlaanderen eigenlijk een formaliteit is, aangezien haast tegelijk duidelijk werd gemaakt dat men uit Vlaanderen geen positieve respons verwacht. Daarentegen is de samenwerking met Wallonië duidelijk een feit. Het lijkt er dus op dat vooral Wallonië en Brussel een gezamenlijk net van handelsattachés aan het uitbouwen zijn, waarmee ze in het buitenland dan de indruk wekken dat Brussel een eentalig Franse stad is, die bovendien een eenheid vormt met Wallonië. Dit voorstel lijkt me dus veeleer een politieke zet dan een maatregel die berust op praktische overwegingen en werd opgezet ten behoeve van het bedrijfsleven. We weten dat de heer Grijp een voorstander

is van Brussel als derde gewest. Hij wil Brussel zoveel mogelijk profileren als een afzonderlijke entiteit. Daarvan waren we hier onlangs nog getuige. Uiteraard schakelt de francophonie dit voorstel dankbaar in in haar strategie om een as Wallonië-Brussel tot stand te brengen.

Mijnheer de minister-president, hoe reageert u op de voorstellen van minister Grijp ? Zou het niet beter zijn dat de Brusselse bedrijven naar eigen keuze een beroep kunnen doen op de diensten van Export Vlaanderen of op AWEX ? Is de Brusselse dienst eigenlijk niet overbodig ? De tijd is rijp om aan het Brusselse bedrijfsleven duidelijk te maken dat het voor zijn exportbegeleiding en -promotie een beroep kan doen op Export Vlaanderen en de Vlaamse economische vertegenwoordigers.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Een bepaalde krant spreekt van een Brussels voorstel om een interregionaal netwerk van buitenlandse attachés uit te bouwen waarbij één attaché per post voor de drie gewesten zou werken. In de brieven die ik daarentegen ontving, stelt minister Grijp voor om sommige attachés pluriregionaal en kostendelend in te zetten. Er is geen sprake van een gezamenlijk netwerk. Minister Grijp is een beetje ongrijpbaar in zijn verschillende voorstellen.

Ik ben geen voorstander van het eerste voorstel. Vlaamse bedrijven, en vooral KMO's, willen geholpen worden door Vlaamse vertegenwoordigers. Hetzelfde geldt in omgekeerde zin ook voor de Franstalige bedrijfsleiders. Ik heb dit op 2 oktober schriftelijk meegedeeld aan minister Grijp. We kunnen het voorstel om een attaché te delen met twee of meer gewesten op basis van de bestaande ervaring overwegen.

AWEX en Export Vlaanderen hebben nu al een kostendelende regeling voor Teheran. De oude idee om samen in de Benelux-ambassades op te treden heeft een gelijkaardige bedoeling. AWEX en Brussel hebben samen een regeling voor Dubai. We kunnen de uitbreiding hiervan voor sommige posten en plaatsen onderzoeken, maar ik wil dit absoluut niet algemeen toepassen. Veel zal afhangen van de grootte van de afzetmarkt in kwestie, de werkdruk in de post, de grootte van het werkgebied, enzovoort. Dat heb ik allemaal verteld aan minister Grijp.

De bestaande samenwerking ziet er als volgt uit : Brussel heeft attachés op 23 posten, Export Vlaanderen op 73 en AWEX iets minder dan Vlaande-

Van den Brande

ren. Op de posten waar geen Brusselse attaché werkt, kunnen de Brusselse bedrijven terecht bij de Vlaamse of Waalse attaché. Dat is vastgelegd in een samenwerkingsakkoord en dat loopt zonder problemen. De Brusselse bedrijven kunnen perfect overweg met deze regeling en het Verbond van Ondernemingen in Brussel is geen vragende partij voor een eigen, uitgebreide vertegenwoordiging. Het draagvlak daarvoor is trouwens niet vanzelfsprekend.

In tegenstelling tot wat minister Grijp heeft willen suggereren bouwen Wallonië en Brussel niet aan een gezamenlijk netwerk. De verantwoordelijke van AWEX heeft me dat verzekerd. Ze onderzoeken alleen een mogelijke, verdere kostendeling op een aantal posten, vooral uit budgettaire noodzaak en beperkt tot enkele Arabische landen. Ik heb aan minister Grijp gevraagd of het niet aangewezen is het bestaande akkoord te veralgemenen, dat zou inhouden dat Brussel geen attachés meer heeft. Dat heb ik gisteren ook aan de commissie voor Staatshervorming meegedeeld.

De discussie gaat niet alleen over de afschaffing van de BDBH. Wat mij betreft kan er een federale directie voor de internationale, economische politiek worden opgericht. Die kan dienst doen als gegevensbank voor de operationele diensten van de twee deelstaten. De Brusselse bedrijven zouden dan volledig vrij kunnen kiezen. De Brusselse attachés zouden worden overgeheveld naar de andere gewesten en er zou een kostendeling zijn met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ik geloof dat we nogal op dezelfde lijn zitten, mijnheer Van Nieuwenhuysen.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Het zou inderdaad al onze exporteurs ten goede komen, indien we erin slagen alle begeleidende diensten terug te brengen van vier naar twee.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegen-

heden, Wetenschap en Technologie, over de toekomst van het Afrikaans in Zuid-Afrika en het beleid terzake van de Vlaamse regering

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de toekomst van het Afrikaans in Zuid-Afrika en het beleid terzake van de Vlaamse regering.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, we hebben de regering vroeger al verweten de taalverwantschap tussen het Nederlands en het Afrikaans onvoldoende te benutten en te benadrukken. Nochtans spelen onze buurlanden dat wel degelijk uit in hun internationale betrekkingen, zowel op cultureel vlak als op economisch vlak : trade follows the flag. Zo verstrekt Duitsland subsidies voor het Duitstalig onderwijs in Namibië.

De Vlaamse regering ontkent die taalverwantschap niet – die valt ook moeilijk te ontkennen. Ze stelt echter dat dit slechts één element is bij het definiëren van de culturele betrekkingen met Zuid-Afrika. Dat element is ondergeschikt aan de opdracht 'om met alle inwoners van dat land samen te werken.' Voor de promotie van het Nederlands en het Afrikaans wordt verwezen naar de Nederlandse Taalunie. In de praktijk komt dat erop neer dat Vlaanderen zich neerlegt bij het proces van vereniging dat op dit ogenblik in Zuid-Afrika volop aan de gang is. Ik vind dat een pijnlijke zaak, omdat Vlaanderen toch wel weet wat taalonderdrukking is. Dat laatste zou een reden te meer moeten zijn om bij te dragen tot de levenskracht van het Afrikaans.

Destijds werd het cultureel verdrag tussen België en Zuid-Afrika opgeschort omwille van de apartheidspolitiek. Men stond toen erg kritisch tegenover Zuid-Afrika. Vandaag roept het beleid van het ANC-bewind blijkbaar niet de minste vorm van kritiek op. Die politiek is erop gericht om de taal en de cultuur van de Afrikanergemeenschap uit te roeien. In de praktijk betekent dit dat men deze gemeenschap wil doen verdwijnen door al dan niet gedwongen assimilatie, emigratie, of desnoods uitmoording. Sinds het begin van dit jaar zijn er bij razzia's een zestigtal boeren vermoord. Sinds het ANC aan de macht is, zouden dat er een 600-tal zijn.

Van Nieuwenhuysen

Ik wil er nogmaals op wijzen dat het Afrikaans niet alleen de eerste taal is van de Afrikanergemeenschap, maar ook van miljoenen kleurlingen, en het is ook de lingua franca van het merendeel van de inwoners van Zuid-Afrika. Toch worden er pogingen ondernomen om het Afrikaans uit het parlement en uit de gerechtshoven te weren. Het staatsblad zou nog alleen in het Engels verschijnen. Hetzelfde geldt voor interne documenten van de wetgevende macht. De verengelsing van de Zuid-Afrikaanse luchtvaartdienst, de post en andere openbare diensten is een feit. Afrikaanstalige scholen worden verplicht om anderstalige kinderen op te nemen, waardoor de invoering van een dubbel taalgebruik en op termijn de volledige verengelsing van het onderwijs in de hand wordt gewerkt.

De Afrikaanstaligen die dat niet aanvaarden, zijn aangewezen op het organiseren van privé-onderwijs. Sinds 1993 gebeurt dat door het Christelijk Volkeigenesonderwijs, dat 150 eigen instellingen telt. Die worden allemaal betaald door de Afrikanergemeenschap. Men probeert ook de Afrikanersymbolen uit te roeien, om zo die gemeenschap in haar ziel te raken. In dat verband is er een nieuw initiatief op til. Gemeenschapsgebonden radiozenders zullen niet langer mogen uitzenden, en zouden worden vervangen door regionaal georiënteerde zenders. Om dat duidelijk te maken, wil ik een vergelijking maken. Dat voorstel komt overeen met het voorstel om in Brussel Nederlandstalige zenders te verbieden, en die te vervangen door Brusselse zenders waar het Nederlands slechts sporadisch aan bod zou komen.

Iets gelijkaardigs doet zich in werkelijkheid al voor in Zuid-Afrika. Op de openbare omroep komt het Afrikaans nog maar aan bod in 27 percent van de programma's, en dan enkel maar op één van de vier omroepkanalen. Radio Pretoria zou moeten verdwijnen. Dat station is een belangrijk instrument om het sociale weefsel van de Afrikaanstaligen en de Boerengemeenschap, die over het hele land zijn verspreid, te verstevigen. Het gaat om een doelbewuste aanslag op deze cultuurgemeenschap. Enkele weken geleden werd tegen dat voorstel massaal betoogd in Pretoria. Men heeft daarop besloten om dit voorstel naar een parlementaire commissie door te verwijzen. Het gevaar is voorlopig geweken, hoewel het latent aanwezig blijft.

Een tijdje geleden heb ik u over deze zaak een brief geschreven, mijnheer de minister-president. Daarin heb ik u verzocht om over deze zaak tussenbeide te komen bij de Zuid-Afrikaanse rege-

ring. De Vlaamse gemeenschap heeft tot taak deze zaak ter harte te nemen. We hebben daar zelf belang bij. Op colloquia over het Nederlands in de wereld hebben we de Afrikaanstaligen altijd betrokken. Vandaag kunnen we dus niet doen alsof onze neus bloedt. Is de Vlaamse regering bereid om een krachtig signaal te geven aan de Zuid-Afrikaanse regering? En bent u bereid om projecten te ondersteunen die de Afrikaanstalige gemeenschap in Zuid-Afrika ten goede komen, als dat signaal niet wordt beantwoord en de politiek van verdringing van het Afrikaans wordt voortgezet? Ook had ik graag vernomen of u de voorbije weken initiatieven hebt genomen in verband met dit dossier van gemeenschapsgebonden radiozenders, en meer in het bijzonder van Radio Pretoria.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de minister-president, ik denk dat de basisregel die de Vlaamse regering heeft gekozen in verband met haar beleid ten aanzien van Zuid-Afrika en zuidelijk Afrika moet behouden blijven, namelijk het zich tot samenwerking verbinden op alle niveaus en in alle richtingen.

Het politiek geweld zal natuurlijk niet worden opgelost met een eenrichtingsverkeer naar de Afrikaanse gemeenschap, het zal slechts worden opgelost als er een sociale en maatschappelijke evolutie en kansen voor iedereen komen.

De Vlaamse regering moet haar initiatieven ten aanzien van het ontwikkelingssamenwerkingsniveau, het onderwijs en de universiteiten opvoeren en versterken. We hebben een goede keuze gemaakt om Zuid-Afrika als een geprefereerd stuk werelddeel naar voren te schuiven.

In de mate dat we dit met grote kracht en op al deze terreinen doen, zullen we ook invloed kunnen uitoefenen op de situatie van het Afrikaans. De leiding in Zuid-Afrika zal gevoelig zijn voor de terreinen waarop we optreden en vermits ze onze basisregels kent en ervaart, zal ze ons democratisch standpunt aanvaarden, namelijk onze blijvende aandrang voor alle kansen voor het Afrikaans.

In het licht van het voorbije beleid kan de Vlaamse regering dit reeds voor een deel doen. Men zou er reeds de aandacht op kunnen vestigen. Ik geef de heer Van Nieuwenhuysen gelijk : de elementen die hij aanhaalt bestaan en kunnen niet worden ontkend, maar juist door onze beleidshouding kunnen we er met de grootste geloofwaardigheid op aan-

Van Grembergen

dringen het democratisch gegeven van het Afrikaans als taal van velen niet te laten verloren gaan. We kunnen ook de druk wegnemen die erop wordt uitgeoefend uit een soort weerwraak.

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, de Vlaams-Zuid-Afrikaanse week liep eind vorige week ten einde. Ik heb in dat kader nogal wat gesprekken kunnen voeren die me twee dingen hebben geleerd. Er is ten eerste een probleem wat betreft het Afrikaans. Daarover zal iedereen het eens zijn. Tegelijkertijd wordt het Afrikaans in Zuid-Afrika niet alleen door de Afrikaners maar ook door de kleurlingen – en dat kan niet genoeg worden onderstreept – dermate op waarde geschat dat men ermee rekening moet houden. Het zijn meer dan positieve bondgenoten, veel van hen zijn van afstamming Europeanen en ze zijn dus meer fundamenteel ingestelde mensen tegenover het Afrikaans. Men moet er dus niet alleen rekening mee houden, men moet ook in een strategie ten opzichte van het Afrikaans in die richting kijken. Dat neemt niet weg dat men ook oog moet hebben voor het feit dat heel wat zwarten het Afrikaans spreken.

Ten tweede is er het probleem van de media. Ik ben er niet zo zeker van dat het probleem van het intrekken van zendvergunningen een werkelijk probleem is : dit is een feitelijke kwestie. Uw informatie kan anders zijn dan de mijne, maar het probleem is vooral van financiële aard. Er zijn zogezegd elf gelijkwaardige talen op de openbare omroep, maar dat is in de praktijk niet zo. Dat wil zeggen dat er vele privé-omroepen bestaan. In dat kader rijst voor de Afrikaners een probleem van middelen, niet van toelatingen. Men heeft me verzekerd dat de opvattingen van degenen die aan het bewind zijn op dat punt tamelijk liberaal zijn. Er moeten niet veel toelatingen zijn en men zal ze zeker niet afnemen, maar er is wel een probleem van middelen. De vraag kan worden gesteld of er vanuit een taalverwantschap geen middelen kunnen worden aangedragen, hetzij vanuit Vlaanderen, hetzij samen met Nederland via de Taalunie.

De voorzitter : De heer van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk van Nieuwenhuysen : Het is inderdaad een financieel probleem, maar er is nog een

probleem : de regering heeft op dit ogenblik een voorstel geformuleerd waardoor dergelijke gemeenschapsgebonden privé-initiatieven niet meer zouden worden toegelaten. Er zouden alleen nog gewestelijk gerichte initiatieven worden toegelaten. Daarover bestaat ter plaatse heel wat beroering. Een aantal weken geleden zijn er tienduizenden Afrikaners in Pretoria op straat gekomen om te demonstreren tegen dat voornemen.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik heb een beschouwing vooraf. We kunnen in het Vlaams Parlement of elders discussiëren over het Afrikaans in Zuid-Afrika en over de positie van de Afrikaanstalige media en erover van gedachten wisselen met de Zuid-Afrikaanse autoriteiten. Dat hebben we ook gedaan. We hebben onze bekommernis geuit en informatie opgevraagd.

We moeten echter vaststellen dat het om een interne Zuid-Afrikaanse kwestie gaat, waar we ons niet rechtstreeks in kunnen mengen. Wij aanvaardden in Vlaanderen ook niet dat een buitenlandse regering of buitenlandse instantie zich zou mengen in de taalsituatie of de organisatie van de omroepen in Vlaanderen.

Het cultureel verdrag dat we hebben gesloten met Zuid-Afrika vertrekt heel duidelijk vanuit de principes die in de grondwet van het nieuwe Zuid-Afrika zijn vastgelegd, waaronder de principiële gelijkheid – en de vraag is of dit ook in de praktijk zo is – van de elf officiële talen en de multiculturele aard van Zuid-Afrika.

Enige voorzichtigheid is geboden als men de taalsituatie in Zuid-Afrika van hieruit bekijkt. De grootste uitdaging voor Zuid-Afrika bestaat erin de grondwettelijke gelijkheid van elf talen in de dagelijkse praktijk voor alle taalgebruikers te waarborgen. Dat daardoor de objectief gezien vooraanstaande plaats die het Afrikaans vroeger bekleedde wat wordt teruggedrongen, is misschien wat paradoxaal, maar ook onvermijdelijk. Als men vanuit de context van de elf gelijke talen wil dat de negen talen naast het Engels en het Afrikaans een grotere plaats krijgen, is het risico op enige terugdringing reëel. Ik wil hiermee niet zeggen dat er een te bevoorrechte plaats voor het Afrikaans was, maar dit moet men toch in zijn geheel bekijken.

Ik heb er nog onlangs over gepraat met de premier van Noordkaap. De conversatie verliep van mijn

Van den Brande

kant in het Nederlands en van zijn kant half in het Engels en half in het Afrikaans. Hetzelfde deed zich voor met premier Mpumalanga, met wie ik vorig jaar de Boekenbeurs in Antwerpen heb geopend. Ik probeer deze bekommernis dus ook heel concreet te uiten in mijn persoonlijke contacten. Dat gebeurt trouwens volgens de instructies terzake.

Na deze voorafgaande bedenkingen wil ik meer concreet worden. Ik kreeg informatie van de Eenheid vir Taalfasilitering en Taalbemagtiging van de universiteit van Vrijstaat in Bloemfontein, gesteld in het Afrikaans. Het is nuttig dat Vlaanderen in het kader van de globale samenwerking met deskundigen van het Afrikaans de meertaligheid ondersteunt. Door minister Jay Naidoo voor Post, Telecommunicatie en Media werd een 'uitsaaiwetsontwerp' ingediend dat wordt besproken in het parlement. Er is momenteel reeds een tweede, gewijzigde versie. De protesten hebben geresulteerd in een aantal amendementen. Na de publicatie van het oorspronkelijke ontwerp rees er inderdaad zwaar protest, onder meer met betrekking tot de gemeenschapsradio's.

Zowel culturele groepen, zoals de Afrikaanse gemeenschap, als godsdienstige groepen, zoals de niet-onbelangrijke moslimgemeenschap in Kaapstad, vreesden op basis van de oorspronkelijke teksten dat er voortaan alleen plaats zou zijn voor geografische gemeenschapsradio's. Dat zijn radio's die in een bepaalde actieradius uitzenden. Ze vreesden dus dat er geen plaats zou zijn voor radio's die een bepaald cultureel, godsdienstig of ander belang vertegenwoordigen, en bijgevolg voor een bepaalde groep uitzenden.

Naar aanleiding van dit protest heeft minister Naidoo een amendement ingediend op artikel 29 van het ontwerp om plaats te maken voor culturele vertegenwoordiging. Volgens velen is dit amendement echter zo vaag en algemeen geformuleerd dat er nog steeds geen zekerheid wordt geboden voor culturele of godsdienstige zenders. Hoe dan ook, om de onduidelijkheid in artikel 29 weg te nemen, heeft het parlement hoorzittingen georganiseerd en voorstellen van verschillende instanties onderzocht.

Dit heeft geleid tot een reeks van nieuwe tekstwijzigingen waarover gisteren – op 21 oktober dus – werd gestemd in de bevoegde commissie. In het Afrikaans heet die commissie het 'Portefeuljekomitee vir Kommunikasie'. De precieze tekst waarover

werd gestemd, alsook de uitslag van de stemming, zijn me momenteel nog niet bekend. Het spreekt voor zich dat ik ook deze informatie zal opvragen en dit dossier verder op de voet zal blijven volgen.

Wat de zenders betreft, citeer ik even de volgende mededeling in het Afrikaans : 'Die leier van die parlementêre taakspan wat hierdie saak ondersoek, Mnr. Ngwagy, sê egter dat daar geen sprake van so iets is nie en dat gemeenschapsradiostasies met 'n bepaalde kulturele of godsdienstige of ander karakter nie gedwing sal word om te sluit nie. Dit geld ook voor Radio Pretoria. Volgens die kantoor van die voorsitter van de Onafhanklike Uitsaaiwerheid (OUO) is daar ook beslis tans geen dokumentasie wat daarop dui dat Radio Pretoria gesluit gaan word nie. Skriftelike bevestiging is van die OUO aangevra, maar word nog afgewa.'

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, ik hoop dat ik u ervan heb overtuigd dat we de zaken op de voet volgen. Zodra ik de definitieve tekst heb, zal ik die uiteraard aan de commissie laten bezorgen.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de minister-president, ik ben blij dat de Vlaamse regering inderdaad haar bezorgdheid heeft geuit tegenover de Zuid-Afrikaanse regering, en dat ze ook informatie heeft opgevraagd. Op die manier geeft de Vlaamse regering inderdaad het juiste signaal.

Toch blijft er de vaststelling dat men in Zuid-Afrika bezig is om de Afrikaanse taal en de Afrikaanse gemeenschap te verdringen. Binnen het kader van het samenwerkingsakkoord moet het toch mogelijk zijn om initiatieven te steunen die specifiek de Afrikaanse taal en gemeenschap ten goede komen. Ik hoop dat de Vlaamse regering in de toekomst meer in die richting zal gaan denken.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Van Nieuwenhuysen, ik heb daarnet al aangegeven dat ons hele programma van taalfacilitering is gestart vanuit Vrijstaat. Vanaf 1994 heb ik altijd gezegd dat we ons moeten richten op het nieuwe Zuid-Afrika. Ik heb echter ook steeds gezegd dat we op een natuurlijke manier moeten handelen. Ik wil benadrukken dat de input naar de taalfacilitering eigenlijk een bron heeft in de Afrikaanssprekenden. Ik vind dat trouwens ook goed. We kunnen hopen dat de problematiek van de omroepradio's

Van Nieuwenhuysen

wellicht een minder groot probleem zal zijn dan het algemene probleem van de verdringing van het Afrikaans door de opwaardering van de negen andere talen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Paul Van Grembergen tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de gemeenschapsattaché in Pretoria

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Grembergen tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de gemeenschapsattaché in Pretoria.

De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, eind 1994, kort na het bezoek van een delegatie van het Vlaams Parlement en enkele Vlaamse regeringsleden aan Zuid-Afrika, werd dat land uitgeroepen tot het zwaartepunt van het Vlaams buitenlands beleid op het Afrikaanse continent. Daarom beschikt Vlaanderen sinds oktober 1995 over een economische vertegenwoordiger in Johannesburg. De aanstelling van een gemeenschapsattaché zou volgens de minister-president niet lang uitblijven.

Op 23 juli 1997 besliste de Vlaamse regering een gemeenschapsattaché aan te werven voor zuidelijk Afrika, met als standplaats Pretoria. Op 6 september van vorig jaar verscheen de officiële vacature in het Staatsblad en in enkele kranten. Uiterlijk op 7 oktober moesten de dossiers zijn ingediend. Op 21 november selecteerde de adviescommissie van wetenschappelijke en administratieve autoriteiten 25 personen voor een sollicitatiegesprek. Op 17 december werd er een schriftelijke taalproef georganiseerd. Op 18, 19 en 29 december vonden de afsluitende sollicitatiegesprekken plaats. De aanstelling van de gemeenschapsattaché laat echter nog steeds op zich wachten.

Mijnheer de minister-president, ik heb de volgende vragen. Waaraan is de vertraging in de benoeming van de gemeenschapsattaché te wijten ? Is het waar dat die vertraging deels te wijten is aan een meningsverschil tussen u en de vroegere vice minister-president Van den Bossche ? Hoe is de aanwervingsprocedure van de gemeenschapsattaché tot nog toe verlopen ? Hoeveel kandidaten waren er ? Wat is de stand van zaken in dit dossier ? Wat was het standpunt van de adviescommissie over de overblijvende kandidaten ? Wanneer beslist de Vlaamse regering formeel over de aanstelling van de gemeenschapsattaché ? Wordt het advies van de adviescommissie gevolgd ? Wanneer zal de gemeenschapsattaché op post zijn in Pretoria ?

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, ik zal zoals steeds zakelijk antwoorden. Er waren 165 kandidaten. Op 21 november 1997 werd een voorselectie georganiseerd die resulteerde in 25 resterende kandidaten. De adviescommissie besliste om de actieve kennis van de Engelse taal te testen aan de hand van een schriftelijke proef. Het was een vertaling van een voor de functie relevante tekst. Daarnaast werd een mondelinge proef afgenomen tijdens het interview. De passieve kennis van het Frans werd eveneens tijdens het interview getest aan de hand van een tekst waarvan de inhoud inspeelt op de functie.

Het schriftelijke gedeelte van de taalproef werd door het VWS georganiseerd op 17 december 1997. De interviews vonden plaats op 18, 19 en 29 december 1997. Er boden zich 22 kandidaten aan voor de schriftelijke taalproef en het interview. Zes kandidaten werden gerangschikt in categorie A. Dit is de categorie van de meest geschikte kandidaten. Drie van de zes zijn ex aequo op de eerste plaats geëindigd en drie op de vierde plaats. Acht kandidaten werden alfabetisch gerangschikt in categorie B : geschikt, maar in mindere mate. Acht kandidaten werden alfabetisch gerangschikt in categorie C : niet geschikt voor deze functie.

Mijnheer Van Grembergen, dit past inderdaad in het algemene verdrag dat op 4 maart 1998 door het Vlaams Parlement werd goedgekeurd. Wat we beogen, wordt wel degelijk uitgevoerd. Er komt een vertegenwoordiger voor zuidelijk Afrika die een standplaats heeft in Zuid-Afrika, met name in Pretoria. Ik zal dit onderwerp zeker op de agenda plaatsen van een van de volgende vergaderingen van de Vlaamse regering.

Van den Brande

Met welke moeilijkheid hebben we te kampen ? De adviescommissie heeft een aantal kandidaten ex aequo gerangschikt in de verschillende categorieën. Ik zal niet verder ingaan op de groepen B en C. We richten ons op de drie eerste kandidaten van categorie A die als meest geschikt worden beschouwd. Het is misschien wat ongebruikelijk om dit probleem uit te leggen, maar volgens mij kan het hier wel. Eén van deze drie kandidaten heeft zijn kandidatuur ingetrokken. Er blijven dus nog twee kandidaten over tussen wie we moeten kiezen. De keuze is moeilijk, maar niet omwille van onenigheid of discussie met mijn voormalige collega. Eén van beide kandidaten kent het terrein buitengewoon goed, woont en werkt al jaren in Zuid-Afrika, en heeft er veel contacten gelegd. Bovendien is die kandidaat ook op familiaal vlak bijzonder goed vertrouwd met de multi-culturele situatie van het land. De andere kandidaat beschikt niet over terreinkennis, maar wel over voldoende intellectueel inzicht en over de nodige capaciteiten voor de job.

We moeten dus niet kiezen tussen twee personen, want beide beschikken over de nodige kwaliteiten, maar wel tussen twee profielen. We moeten dus kiezen tussen iemand die goed is ingebed in Zuid-Afrika, of iemand die over een zeer goede theoretische kennis van zuidelijk Afrika beschikt. We moeten ons afvragen aan welk profiel we de voorkeur geven. Ik zal mijn best doen opdat de Vlaamse regering de eerstvolgende weken een beslissing neemt.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de minister-president, als een van beide een vrouw is, dan stel ik voor dat u haar positief discrimineert.

Minister-president Luc Van den Brande : Mevrouw Verwimp, ik heb me zeer neutraal uitgedrukt. Ik heb het over twee kandidaten, man of vrouw.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Herman Suykerbuyk tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het advies van de Gemengde Commissie tot uitvoering van het Vlaams-Nederlands cultureel verdrag, over het

media-samenwerkingsproject “Het Beste van Vlaanderen en Nederland”

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Suykerbuyk tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het advies van de Gemengde Commissie tot uitvoering van het Vlaams-Nederlands cultureel verdrag, over het media-samenwerkingsproject “Het Beste van Vlaanderen en Nederland”.

De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, in juni 1998 heeft de Gemengde Commissie ter uitvoering van het Vlaams-Nederlands cultureel verdrag een advies verleend over het satellietproject BVN of 'Het Beste van Vlaanderen en Nederland'. We kenden dit project vroeger onder een andere afkorting.

Ik wil u in de eerste plaats een aantal vragen stellen over de gevolgde werkwijze. Ik doe dit niet zozeer omdat het van doorslaggevend belang is voor het project, maar wel omdat het om een eerste advies gaat. Ik zou graag vernemen hoe men beslist, welke deelname de leden hebben, of er werkgroepen en een plenaire vergadering zijn, en zo meer. In verband met het project zou ik ook willen vernemen of formeel advies werd gevraagd aan de VRT en aan de Nederlandse omroepen.

Ik moet het belang van dit project niet benadrukken. De minister-president is het met me eens dat de ether een van de belangrijkste wegen is waardoor we Vlaanderen op de wereldkaart kunnen plaatsen. Vlaanderen en Nederland hebben op het gebied van mediasamenwerking bij het zogenaamde 'Delta-project' geen al te beste beurt gemaakt. We kunnen dit objectief vaststellen. In dit project valt echter de positieve toon van de woorden op. Ik hoop dan ook dat ze worden omgezet in daden.

Mijnheer de minister-president, hoever staat het project ? Er bestaat reeds een feitelijke samenwerking. De VRT zou samen met de NOS en de Wereldomroep bestuurlijk, organisatorisch en op het vlak van de programmatie in BVN moeten stappen. Als dat niet gebeurt, dan blijft de huidige samenwerking bestaan. Die verloopt echter niet zo vlot omdat Nederland zal blijven beweren dat het project tijdelijk is, en omdat in Vlaanderen de frustratie bestaat dat we slechts met Nederland mogen meelopen.

Suykerbuyk

Ten tweede mikt het project op meer uren zendtijd. Nu loopt het van 19 tot 24 uur.

– *De heer Paul Van Grembergen treedt als voorzitter op.*

De uitbreiding van de zendtijd, namelijk vanaf 17 uur, is een realistisch voorstel. Dan is er nog het plan-Van den Brande voor een 24-urenschema, waarbij de tijd zou worden ingevuld met educatieve programma's. Daarbij rijst de vraag tot waar het project mag reiken : tot Europa alleen of ook daarbuiten ? Onderzoek heeft uitgewezen dat men best begint met Noord- en Zuid-Amerika.

Ik zal niet lang stilstaan bij het feit dat de VRT hier vrij negatief op reageert. Ik wil vragen of men het bereik van dit project wel degelijk heeft onderzocht. Dit blijkt immers niet uit het advies. Hoe kijkt de VRT aan tegen dit project ? Ik geloof dat de beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse regering de VRT niet verplicht tot samenwerking, hoewel deze samenwerking al evenmin wordt verboden. Heeft de VRT zich bereid verklaard om dit project te ondersteunen binnen zijn budget ? Zo niet, wat wil of kan de regering doen ? Want dan zal er hoe dan ook een bijkomende financiële inbreng moeten komen.

Ik wil het nog even hebben over een opmerking van de VRT die me niet zint. De VRT zegt dat het internationaal mediagebeuren in Vlaanderen via Radio Vlaanderen Internationaal verloopt. Dat lijkt me een beperkte, achterhaalde opvatting. Verder beweert de VRT dat dit project de allures heeft van een prestigeproject. Ik geloof niet dat dit het geval is, integendeel. Dus voor de wijze waarop de VRT dit project bekijkt heb ik geen goed woord over.

Toen ik het verzoek tot deze vraag indiende, dacht ik dat het aspect van de middelen niet aan de orde zou komen. In het huidige stadium meen ik echter dat ik daar in de eerste plaats een vraag over moet stellen. Ik ga ervan uit dat men u om extra middelen zal vragen : dit initiatief kan immers blijkbaar niet gebeuren binnen het VRT-budget.

Ik zal me beperken tot deze hoofdvragen hoewel ik er nog andere had gesteld. Hoe is dit eerste advies tot stand gekomen ? Ik wil blijven onderstrepen dat dit een zeer interessant project is in het kader van het Vlaams buitenlands beleid. Verder blijft mijn kritiek op de opstelling van de VRT.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, op 24 juni had ik reeds de gelegenheid om de minister-president een actuele vraag te stellen over deze aangelegenheid. Toen bereikte me immers het bericht dat de gemengde commissie, opgericht in het kader van het nieuw cultureel verdrag met Nederland, een positief advies had gegeven in deze zaak. De minister-president antwoordde op dat ogenblik dat hij nog niet over het advies beschikte, en zich er dus moeilijk over kon uitspreken. Hij beloofde wel een standpunt te zullen innemen zodra hij het advies had ontvangen. Mocht dat advies positief zijn – wat het geval is – en de vooropgestelde voorwaarden zouden zijn vervuld, dan zou hij erop terugkomen bij de opmaak van de begroting van 1999. Ik sluit me dus aan bij de heer Suykerbuyk en wil vragen of de minister-president misschien een tipje van de sluier kan oplichten over het standpunt van de Vlaamse regering.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, het is niet de eerste maal dat we een gedachtewisseling houden over het "BVVN"-project, en dat is maar goed ook. Er is inderdaad een nieuw element, namelijk het advies van de gemengde commissie, dat de basis vormt van de vraag van de heer Suykerbuyk. Als ik me niet vergis is dit advies meegedeeld aan deze commissie. Het moet u dus bekend zijn.

Deze namiddag zal deze commissie de twee voorzitters van de gemengde commissie en de vertegenwoordiger van Radio Nederland Wereldomroep, de heer Sliepen, die met het BVVN-project is belast, ontmoeten. Ik ga er dus van uit dat dit thema deze namiddag nog uitgebreid aan bod zal komen. Het is natuurlijk logisch om eerst voorrang te geven aan de parlementaire bespreking en dan pas een regeringsstandpunt in te nemen. Ik zal me dus onparlementair moeten gedragen.

Ik zal eerst antwoorden op de vragen en opmerkingen over de werkwijze van de gemengde commissie en over de totstandkoming van het advies. In feite moet u deze vragen aan de commissie zelf stellen. Het Vlaams parlement en de Vlaamse regering hebben gewenst dat de gemengde commissie met de nodige onafhankelijkheid kon opereren. De Vlaamse regering neemt vanzelfsprekend niet deel aan de vergaderingen van de commissie. Ik wil dit beklemtonen. Men zou immers de indruk kunnen

Van den Brande

krijgen dat dit alles één geheel vormt. Maar ik vond en vind dat de commissie een autonome verantwoordelijkheid moet hebben. Het huishoudelijk reglement van de commissie voorziet in de mogelijkheid om een eventueel minderheidsstandpunt te vermelden. Dat is in dit geval niet gebeurd. Ik ga er dus van uit dat alle leden instemmen met het advies.

U vroeg eveneens of er met de VRT, de Nederlandse omroepen en nog andere instanties werd gepraat. Ik denk niet dat de commissie dit tot op heden zelf heeft gedaan. Aangezien er toen geen secretariaat was, heeft mijn administratie voorbereidende gesprekken gevoerd met de administratie Media en de VRT. Voor de VRT heeft de heer De Graeve zelf deelgenomen aan de besprekingen. Ook werden gesprekken gevoerd met de audiovisuele dienst van de KU Leuven, in verband met de educatieve aspecten. Ten slotte werd gesproken met de heer Sliepen van de Nederlandse Wereldomroep. Het rapport over deze besprekingen werd ter beschikking gesteld van de gemengde commissie. Bovendien heeft mijn administratie gegevens opgevraagd bij Toerisme Vlaanderen, Vlamingen in de Wereld en het federale ministerie van Buitenlandse Zaken over het potentiële bereik. Ook deze gegevens werden bezorgd aan de commissie en verwerkt in de bijlagen bij het advies.

– *De heer Jef Sleenckx, voorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

Het klopt dat de VRT zeer kritisch staat tegenover het initiatief en vooral een aantal bedenkingen, vragen en randvoorwaarden formuleert over zijn eventuele deelname in de BVVN. Het is eveneens correct dat de VRT geen middelen heeft voor het initiatief, omdat daarin niet werd voorzien. Er kan discussie bestaan over de vraag of dit een lacune is in de beheersovereenkomst, en de vraag of dit behoort tot een van de taken van de door het maxidecreet nu autonoom georganiseerde openbare omroep. Deze discussie duurt al langer dan vandaag. Wat is de draagwijdte van de paragraaf in de beheersovereenkomst die stelt dat de VRT een pijler is van de doelstellingen van de Vlaamse Gemeenschap in het algemeen? En dan heb ik het niet over de Vlaamse regering of individuele ministers, en zelfs niet over het parlement. Dat punt is hier zeker aan de orde.

De VRT vindt de kostprijs buiten verhouding met het mogelijk resultaat, namelijk een beperkt bereik met een beperkt aanbod. De VRT geeft toe dat de

visie en analyse van Buitenlandse Aangelegenheden kan verschillen van de zijne. Ten slotte verklaart de VRT zich wel bereid om zijn medewerking te verlenen als de Vlaamse Gemeenschap beslist om in het project te participeren en daartoe de nodige middelen ter beschikking stelt.

Om u mijn standpunt duidelijk te maken, mijnheer Suykerbuyk, verwijs ik naar mijn brief van 17 oktober 1998 aan de gemengde commissie. 'Ik wil u mededelen dat ik akkoord ga met het voorstel van de commissie om BVN als gezamenlijk Vlaams-Nederlands project verder tot ontwikkeling te brengen, ook op het vlak van de budgettaire middelen. Wat dit laatste aspect betreft heb ik besloten in een gefaseerde financiële bijdrage voor het project te voorzien vanuit Vlaanderen. In deze context is de eerste stap het doorgeven van de BVN-uitzendingen naar één continent buiten Europa. Op basis van een onderzoek van verschillende elementen zoals daadwerkelijk bereik, reacties van de kijkers, programmatorische uitbouw, enzovoort, kan dan een eerste evaluatie worden gemaakt, waarna het project op geografisch en inhoudelijk vlak eventueel verder kan worden ontwikkeld.'

Wat de middelen betreft wil ik door herschikkingen nog dit jaar een eerste schijf vrijmaken. Intussen wordt met alle betrokkenen overlegd – in de eerste plaats binnen Vlaanderen zelf – op welke manier we zullen participeren. Er is immers niet alleen de financiële bijdrage, maar er zijn ook vragen over de precieze betrokkenheid bij beheer en programmatie, de rol van de VRT, de financiering op lange of langere termijn. Deze elementen heeft de gemengde commissie niet uitgewerkt, want dat behoort niet tot haar taak. Het is onze taak om de samenwerking in dit project gestalte te geven.

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk : Uw positieve antwoord stemt me tevreden, mijnheer de minister-president. Ik heb nog twee vragen. Over welk bedrag gaat het in de eerste schijf? Wil men nu tot een nieuwe samenwerkingsvorm in een nieuwe juridische structuur komen, of is dat nog niet aan de orde?

Minister-president Luc Van den Brande : Een schijf is een betrekkelijk begrip. U kent de bedragen: 1 miljoen dollar per continent, dat is het richtbedrag. We bekijken momenteel het maximale bedrag voor 1998.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Herman Suykerbuyk tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over een nieuw profiel voor “De Brakke Grond”

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Suykerbuyk tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over een nieuw profiel voor “De Brakke Grond”.

De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, via de pers vernemen we dat het Vlaams Cultureel Centrum in Amsterdam, beter bekend als De Brakke Grond, een nieuw profiel krijgt. De nieuwe missie wordt binnenkort aan de Vlaamse regering voorgelegd.

Men zoekt al langer naar de juiste rol van De Brakke Grond. Ik hoef u niet te overtuigen van het belang en het nut van dit en andere buitenlandse culturele centra. Ik verwijs naar artikel 3 van het decreet van 1982 over de oprichting van De Brakke Grond. ‘Het centrum heeft als opdracht in het kader van de internationale culturele samenwerking bij te dragen tot de culturele integratie van de Vlaamse Gemeenschap met Nederland en tot een betere bekendmaking en promotie ervan in dat land.’

Internationale culturele samenwerking is volgens ons heel belangrijk. De Brakke Grond heeft al bewezen zijn rol te kunnen spelen. Ik stel me vragen bij de nieuwe richting die men voorbereidt. Heeft de Vlaamse regering al een beslissing genomen in verband met een nieuwe visie op de werking en de opdracht van dit centrum ?

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, collega's, De Brakke Grond is een buitendienst van de administratie Cultuur en res-

sorteert als dusdanig onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Cultuur. Het klopt dat men nadenkt over een actualisering van de opdracht en de werking van De Brakke Grond. De voorbereidende gesprekken zijn aan de gang, maar het dossier is nog niet aan een beslissing toe. Beide elementen maken dat ik in algemene termen antwoord.

Ik ben het in grote lijnen eens met de ideeën van de vraagsteller. Voor zover ik weet is het niet de bedoeling nog maar eens te herstructureren of het dossier door te schuiven. Het gaat om de actualisering van de doelstellingen. Enerzijds moeten we rekening houden met de oorspronkelijke opdracht en de feitelijke evolutie die van De Brakke Grond misschien iets te veel een cultureel centrum in Amsterdam heeft gemaakt in plaats van een Vlaams bruggenhoofd in en voor heel Nederland. Anderzijds moeten we rekening houden met nieuwe instrumenten, zoals het nieuwe culturele verdrag en de benoeming van een gemeenschapsattaché in Nederland. De Brakke Grond is in een specifieke historische context ontstaan. Ondertussen is de toestand geëvolueerd.

Verder moet De Brakke Grond met maximale soepelheid kunnen werken. Een buitendienst in Amsterdam verschilt wezenlijk van een administratieve eenheid in Brussel. Mijns inziens kan en moet De Brakke Grond een rol spelen in de culturele betrekkingen tussen Vlaanderen en Nederland, met name voor de Vlaamse kunst en cultuur in Nederland, en voor de samenwerking op het terrein. Een goed voorbeeld daarvan is de tentoonstelling die de voorbije zomer in De Brakke Grond is georganiseerd over de opeenvolgende poëziezomers in Watou.

Deze opdracht zal in de geactualiseerde missie worden opgenomen. Ook de relatie met andere instrumenten, zoals het cultureel verdrag en de Taalunie, zal worden uitgediept. In dat verband wil ik herinneren aan de nieuwe visie op het cultureel verdrag en zijn gemengde commissie. Die commissie moet niet alles coördineren en superviseren. Wat al goed functioneert, mag blijven bestaan en moet worden aangemoedigd. De commissie moet het werkveld in het oog houden, en zich vooral inzetten op die terreinen waar leemten bestaan of waar de samenwerking moeilijkheden ondervindt. In die zin moeten de nodige impulsen worden gegeven, en moet ruimte worden vrijgemaakt om het bestaande te versterken.

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister-president voor zijn antwoord. Ik ben blij met zijn opmerking dat De Brakke Grond iets meer een bruggenhoofd voor de werking in geheel Nederland moet worden, en iets minder de rol van een cultureel centrum moet vervullen. Die mening kunnen we onderschrijven. Dat betekent evenwel dat het internationaal cultureel beleid in de eerste plaats een internationaal beleid is, en slechts in de tweede plaats een cultureel beleid. Misschien stelt dat problemen in de schoot van de regering. Ik weet niet of dat zo is. Als men De Brakke Grond beschouwt als een exclusief onderdeel van het culturele beleid, bekijkt men de zaak anders. Uw stelling om De Brakke Grond als bruggenhoofd naar geheel Nederland te beschouwen, kan tot spanningen leiden – al wil ik niet beweren dat dit zo is.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, waarde collega's, daarover wil ik duidelijk zijn. In de huidige omstandigheden is de minister van Cultuur bevoegd. Hij neemt de initiatieven. Ik kan u wel zeggen dat alles in samenspraak met mezelf gebeurt. Mijn vertegenwoordiger was nauw betrokken bij alle stappen die zijn ondernomen. Verder wil ik benadrukken dat ik volledig akkoord ga met de genomen initiatieven. De nieuwe opdracht van De Brakke Grond zal over de kwestie van de politieke verantwoordelijkheden duidelijkheid brengen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over mogelijke humanitaire hulpverlening vanuit Vlaanderen aan de vluchtelingen in Kosovo

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Verwimp-Sillis tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid,

Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over mogelijke humanitaire hulpverlening vanuit Vlaanderen aan de vluchtelingen in Kosovo.

Mevrouw Verwimp heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, op vele plaatsen in de wereld heersen schrijnende toestanden. Meestal speelt zich dat ver van ons bed af. Soms is dat dreigend dichtbij, zoals vandaag in het Balkangebied het geval is. De burgeroorlog in Kosovo is al sinds tien jaar voorspeld, maar er is nauwelijks preventief ingegrepen.

Ik herinner me nog dat een van mijn eerste interpellaties als nieuw parlements lid in deze commissie handelde over conflictpreventie. Daarop is toen niet in detail ingegaan. In dit concrete geval is er niets gebeurd, en de toestand is volledig uit de hand gelopen. Vooral het Albanese gedeelte van de Kosovaarse bevolking is op de vlucht. De Albanen schuilen in de bergen, in erbarmelijke omstandigheden. Ik heb hier niet de tijd om deze situatie te schetsen. Dat is overigens overbodig, want er worden dagelijks beelden over uitgezonden.

Ik geloof dat de minister-president en de commissieleden voldoende verbeeldingskracht bezitten om zich de toestand van die mensen in de winter voor te stellen. Ook de stand van zaken inzake de internationale bemoeienissen is genoegzaam bekend ; daar hoeft ik evenmin op in te gaan. Namens mijn fractie wil ik enkel zeggen dat ik blij ben met het uitstel van bombardementen. We hopen dat het een afstel wordt, want militaire acties creëren problemen in plaats van ze op te lossen.

Vlaanderen onderneemt heel wat voor de Balkan en Kosovo. De nood is echter zo groot dat de vraag moet worden gesteld of we die hulp niet moeten opdrijven. Mijn vraag is ingegeven door het ooggetuigenverslag van het voormalige parlements lid Jef Ulburghs. De heer Ulburghs verbleef onlangs in die streek en heeft er zelf de ellende kunnen vaststellen. Hij heeft er ook de noodkreet van de bevolking kunnen opvangen, die zich afvraagt waarom Europa haar vergeet.

In de Vlaamse begroting is een basisallocatie voor noodhulp opgenomen. Op initiatief van de heer Van Grembergen en op onze vraag is er ooit uit die basisallocatie geput. Als ik het goed voorheb, was dat ten voordele van het gebied van de Grote Meren. Het had alleszins te maken met de slacht-

Verwimp-Sillis

offers van de genocide in Rwanda en de vluchtelingenproblemen in de regio. Ik wil van de minister-president vernemen of hij bereid is om uit deze basisallocatie te putten, teneinde dringende humanitaire hulp naar Kosovo te zenden.

Voor de redactie van mijn tweede vraag ging ik ervan uit dat Europa niets of zeer weinig doet. Ondertussen zijn er wel waarnemers van de OVSE uitgestuurd. Verder zijn er plannen om een delegatie van zowel het Albanese als het Servische gedeelte van de Kosovaarse bevolking uit te nodigen in het Europees Parlement. Als dat zou gebeuren, zou het misschien nuttig zijn om hen ook uit te nodigen voor een bezoek aan de federale en regionale parlementen. Deze mensen willen hier graag worden gehoord. Koken kost echter geld. Bent u bereid om bij te dragen aan de kosten van dit bezoek ?

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Ik ben het uiteraard eens met de voorstellen van mevrouw Verwimp. Ik wil er wel de aandacht op vestigen dat Kosovo nog steeds als een staatkundig onderdeel van Servië wordt beschouwd. Een heerser die we allerm minst in het hart dragen, heeft er nog steeds alle diplomatieke sleutels in handen. Hij vormt elk verzoek tot hulpverlening om in een vorm van erkenning van zijn regime. Dat maakt het er niet gemakkelijker op.

Anderzijds wijs ik toch op beslissingen die we vroeger in dezelfde zin, maar in andere staatkundige omstandigheden, hebben genomen ten aanzien van Kroatië, Bosnië en het gebied van de Grote Meren. Het regime van Milosevic mag de hulp die we willen verstrekken op geen enkele manier kunnen interpreteren als aanvaarding en erkenning van de situatie.

De voorzitter : De heer Van Rompaey heeft het woord.

De heer Hugo Van Rompaey : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, er is een groeiend gevoel van onbehagen bij heel wat collega's die de moeite doen om niet alleen geïnteresseerd te zijn in, maar vooral om wakker te liggen van de schrijnende toestanden die zich voordoen. Ik was een van de 'gelukkigen' die vier jaar geleden voorspelde – samen met verschillende collega's, waaronder ook de voorzitter – wat er

zou gebeuren in Kosovo. Dat groeiend gevoel van onbehagen heeft te maken met het feit dat dit soort contacten in dergelijke probleemgebieden meestal alleen maar op basis van goodwill gebeuren en meestal ook op eigen kosten.

We treden vanzelfsprekend de bekommernis bij dat we het huidige systeem binnen de juridische structuur Servië niet heel makkelijk mogen aanvaarden. De internationale gemeenschap zegt op den duur dat Karadzic en Mladic wel naar Den Haag moeten en andere leiders, die op een hoger niveau stonden, niet. Persoonlijk begrijp ik die logica niet.

Ik ben realistisch genoeg om te weten dat het beter is om het probleem zelf op te lossen, alvorens individuen te berechten. Heel wat parlementsleden zijn er al rechtstreeks bij betrokken geweest. We moeten de signaalfunctie die we als parlementsleden hebben, op een intense manier vervullen.

Hoe dan ook, deze geschiedenis is onomkeerbaar. We zien welke gruwelijke dingen er zich nu voordoen. Mijnheer de minister-president, de heer Sleetx is mijn getuige. Hij was er rechtstreeks bij. We vergeten nooit meer de noodkreet die we moesten verwerken en de oproep van jonge mensen. Ik denk terug aan de boodschap van een meisje van zestien dat ondanks de erbarmelijke omstandigheden in perfect Engels de noodkreet slaakte : hoelang moeten we hier nog leven als beesten ?

Dit is allemaal doorgespeeld naar de publieke opinie en de beleidsinstanties, maar nu is het nog erger geworden. Daarom meent onze fractie dat we op een pragmatische en realistische manier initiatieven moeten nemen die mee kunnen helpen aan een oplossing. Zo moet onder meer het plan worden ondersteund om in Europa dit soort van ontmoetingen, zoals onder meer met Rugova, te organiseren. Er moet ook minstens een morele steun vanuit een parlement zoals het onze uitgaan. Ik kan me niet inbeelden dat we daar niet met zijn allen zouden achterstaan. We weten weliswaar dat we alleen maar realistische paden kunnen betreden, maar het humanitaire mag ook wel eens aan de orde komen.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, onze fractie kan zich principieel achter de voorstellen van de overige collega's scharen. Alleen vind ik

Van Overmeire

persoonlijk dat men wat duidelijker moet zijn. Men spreekt over bijvoorbeeld conflictpreventie. Dat is allemaal mooi, maar in essentie gaat het volgens mij toch om een politiek probleem en om politieke keuzes.

Men moet kiezen tussen enerzijds het volkenrechtelijk erkend zelfbeschikkingsrecht en anderzijds het eveneens volkenrechtelijk erkend recht van staten om hun grenzen te vrijwaren. Deze fundamentele tegenstelling duikt telkens weer op tussen enerzijds een grote bevolkingsgroep die massaal voor onafhankelijkheid kiest, wat hier het geval is, en anderzijds een staat die repressief optreedt.

Het conflict in Kosovo was natuurlijk lang voorspelbaar. Men kan nu eigenlijk al een volgend conflict voorspellen, namelijk tussen de Albanese minderheid in de republiek Macedonië en de regering op dit moment, of welke het ook is. Dit conflict zal tussen nu en tien jaar uitbarsten. We kunnen het nu mooi voorspellen. Volgens mij is de enige oplossing een politiek van buitenaf waarbij men concrete politieke oplossingen ter plaatse voorstelt.

Eens te meer valt de afwezigheid van de Europese Unie op het politieke vlak op. Dit grijpt me aan. De enige macht die een rol van betekenis speelt, is alweer de Verenigde Staten. Hopelijk speelt het een efficiënte rol. Met zijn economisch en politiek gewicht en met een militaire stok achter de deur moet het Milosevic toch tot enige inschikkelijkheid kunnen dwingen.

Eens te meer blijft Europa afwezig, net zoals het afwezig bleef in Slovenië, Kroatië en Bosnië. Ik betreur ten zeerste dat, ondanks alle verdragen van Maastricht, Amsterdam en wat ook, de Europese Unie in de eigen achtertuin er niet in slaagt om een conflict van dergelijke schaal aan te pakken en zelf op te lossen.

De voorzitter : Zonder te willen herhalen wat hier al werd gezegd, wil ook ik er nog iets aan toevoegen.

Mijnheer de minister-president, het Vlaams Parlement was het eerste parlement dat het probleem in Kosovo duidelijk heeft onderkend. We hebben zelfs hoorzittingen georganiseerd met president Rugova en met een vertegenwoordiger van de Serviërs.

Op een bepaald moment voerde president Rugova aan dat de Kosovaren graag een derde gespreks-

partner zouden hebben. De Serviërs en de Kosovaren konden blijkbaar niet rond dezelfde tafel zitten. Aan leden van het Vlaams Parlement werd gevraagd een rol te spelen als derde gesprekspartner. Ik weet dat het geen definitieve oplossing zou hebben gebracht, maar het had wel van betekenis kunnen zijn, omdat de partijen dan ten minste met elkaar zouden hebben gepraat. Op zeker ogenblik zijn we bijna weggegaan. Maar het kon uiteindelijk niet doorgaan. Het geval-Tonica sloeg een te diepe wonde.

De heer Suy had een goede naam bij de Serviërs omdat hij destijds een grensconflict had geregeld. Het Vlaams Parlement werd goed aanvaard door de Kosovaren. We hadden er dus in kunnen slagen de partijen rond de tafel te krijgen, evenwel zonder dat we de oplossing zouden kunnen aanbrengen.

Een aantal mensen van het Kosovo-comité zullen worden uitgenodigd naar het Vlaams Parlement. We moeten hen onze morele steun geven. Het Vlaams Parlement heeft zeker het voortouw genomen ; het federaal parlement is gevolgd.

Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik kan de algemene beschouwingen over de politieke daadkracht van de Europese Unie onderschrijven. Mijn kabinet en de administratie voor Buitenlands Beleid worden steeds betrokken bij de voorbereiding van Belgische standpunten voor de raad Algemene Zaken. Dat gebeurde ook voor deze zaak.

De raad Algemene Zaken boog zich op 5 en 6 oktober uitgebreid over de situatie in de Balkan en in Kosovo in het bijzonder. Het laatste standpunt van de raad is bekend en het bevestigt dat er veel bevraging mogelijk is van de politiek pijler. Ik citeer uit de conclusies van de raad : ‘De raad wijst op de absolute noodzaak van een dringende verbetering van de mensenrechtensituatie in Kosovo, waarvoor Belgrado de grootste verantwoordelijkheid draagt. In nauwe samenwerking met het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen, het Internationaal Comité van het Rode Kruis en andere internationale actoren in de regio, zal de Europese Unie zich vergaand blijven engageren in deze regio, met name via het Bureau voor Humanitaire Hulp van de Europese Gemeenschap, ECHO.’

‘De Unie volgt de situatie op de voet en ziet nauwlettend toe op de gevaren voor ontsporing ten nadele van de andere partijen. Zij heeft het Bureau voor Humanitaire Hulp van de Europese Gemeen-

Van den Brande

schap aangespoord de belangrijke inspanningen die het nu reeds levert, verder op te voeren en bijzondere maatregelen te overwegen teneinde Montenegro te helpen om de vluchtelingenstroom het hoofd te bieden.' Ik citeer dit omdat het een referentiepunt is dat aantal dingen bloot legt.

Wat onszelf betreft, wil ik onderschrijven wat de voorzitter en de andere sprekers zonet hebben gezegd. Er is een bijzondere betrokkenheid geweest van een aantal leden van het Vlaams Parlement. Dat toont aan dat een aantal zaken met hart en verstand worden gevolgd. De vraag is wat we concreet kunnen doen.

De organisaties Volk in Nood en het Rode Kruis Vlaanderen Internationaal deden mij twee voorstellen voor ondersteuning van de Kosovaarse vluchtelingen. Mijn diensten nemen deze voorstellen in overweging met de bedoeling tot concrete initiatieven over te gaan. Alvorens hiervoor middelen vrij te maken en een beslissing te nemen is het absoluut nodig dat we zeker kunnen zijn van het resultaat ter plaatse. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn.

Vooralsnog is het niet duidelijk of de confrontatie in Kosovo is geëindigd of opnieuw zal opblazen. Het belangrijkste is om na te gaan of de doelstelling wordt bereikt. Er wordt trouwens een kredietherschikking voorbereid die ons zal toelaten om in te gaan op de projecten die voldoen aan de voorwaarden. In augustus heb ik bijvoorbeeld ook al een beslissing genomen inzake noodhulp voor Soedan.

Ik besef uiteraard dat we nooit voldoende middelen kunnen vrijmaken voor dergelijke hulpprojecten. Toch proberen we via kredietherschikkingen zo veel mogelijk geld te verzamelen. Ik verwijs naar onze acties voor Soedan en voor de Balkan. Voor Soedan kreeg het Rode Kruis twee keer een bedrag van 2 miljoen frank. Bij de Balkanactie ging het om een totaalbedrag van 3,5 miljoen frank. Via de verschillende projecten zullen we zo veel mogelijk middelen ter beschikking stellen voor de ondersteuning van de vluchtelingen in Kosovo.

De voorzitter : Mevrouw Verwimp heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de minister-president, u hebt verwezen naar de Balkanactie. Men heeft me gemeld dat dit een project was van drie maanden, en dat die drie maanden nu voorbij zijn. U hebt gezegd dat er twee organisaties

steun hebben gevraagd. Mij werd gemeld dat ook de Balkanactie van de gemeenten een aanvraag voor noodhulp bij u heeft ingediend. Ze werken in Albanië met vluchtelingen uit Kosovo.

Minister-president Luc Van den Brande : Mevrouw Verwimp, er lopen nu twee projecten. Het project waarnaar u verwijst, kan betrekking hebben op een project waarover we een aantal gesprekken hebben gevoerd. De werkwijze van dat project zou analoog zijn met de Gemeenten voor Roemenië en de Adoptiedorpen. We hebben reeds contacten gehad over dit project, maar ik heb nog geen concreet voorstel ontvangen. We zullen het project onderzoeken als we een voorstel ontvangen.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de minister-president, kunnen we rekenen op steun voor de delegatie die naar de verschillende parlementen zal komen ? U was daarover niet zo duidelijk.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, mevrouw Verwimp, het Vlaams Parlement heeft reeds een zending gesteund. Ik weet niet of het is aangewezen om steun te verlenen aan een delegatie die naar het Europees Parlement komt. Ik moet dit onderzoeken, maar ik denk dat dit niet zal gebeuren.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Die mensen moeten hier logeren en moeten zich kunnen verplaatsen.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik ben bereid om de zaak te onderzoeken, maar ik ga ervan uit dat het Europees Parlement voor het nodige kan zorgen.

De voorzitter : Mijnheer de minister-president, ze zullen ook een dag worden uitgenodigd in het Vlaams Parlement.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de juiste toedracht en de gevolgen van de veroordeling van de Vlaamse regering wegens niet-benoeming van een Vlaams gemeenschapsattaché

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de juiste toedracht en de gevolgen van de veroordeling van de Vlaamse regering wegens niet-benoeming van een Vlaams gemeenschapsattaché.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de minister-president, mijn vraag gaat over een oud dossier dat pas recent in de belangstelling is gekomen. Het illustreert duidelijk dat voor uw regering de slogan 'wat we zelf doen, doen we beter', niet altijd opgaat.

Enkele jaren geleden moest de Vlaamse regering een Vlaams gemeenschapsattaché benoemen voor Washington. Een dame, ik zal haar 'mevrouw D' noemen, kwam voor deze functie in aanmerking. Ze was reeds ruim elf jaar actief als consulaire agent en beschikte over uitmuntende kwalificaties : ze was tolk, licentiaat in de politieke wetenschappen en had veel ervaring. Ze was met andere woorden een uitstekende kandidaat om Vlaanderen in de hoofdstad van de Verenigde Staten te vertegenwoordigen.

Na een gunstig advies van de benoemingscommissie werd ze als tweede gerangschikt. Door het plotse overlijden van de kandidaat op de eerste plaats tijdens zijn proefperiode, kwam ze als eerste in aanmerking. Toch werd niet deze dame, maar de derde kandidaat in de rangschikking, een persoon zonder ervaring, benoemd. Het is begrijpelijk dat de dame daarmee niet akkoord ging.

Minister-president Luc Van den Brande : Mevrouw Dillen, ik wil u even onderbreken. Ten eerste, sprak u over een overlijden, maar dat klopt helemaal niet.

Ten tweede, ben ik steeds bereid om vragen te beantwoorden, maar dit onderwerp kwam al drie maal uitvoerig aan bod. Ik heb het verslag bij me van een mondelinge vraag die werd behandeld op 8 januari 1998. Ik heb toen uitvoerig geantwoord op de vragen van de heer Lachaert.

Mijnheer de voorzitter, ik zeg u op voorhand dat ik geen tweemaal antwoord op een vraag die reeds uitvoerig werd behandeld. Het is een kwestie van respect voor het parlement. Het parlement is het aan zichzelf verplicht en wij zijn aan het parlement

verplicht om ordentelijk om te springen met vragen en interpellaties.

Mevrouw Dillen, ik wil wel graag uitleg geven over het derde punt van uw vraag, namelijk over de kostprijs.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, in dat geval zal ik mijn vraag niet afwerken.

Mijnheer de minister-president, ik ben geen lid van deze commissie en men kan van mij niet verlangen dat ik als een computer weet welke vragen in deze commissie reeds werden gesteld. Dezelfde vraag werd volgens u beantwoord in januari, maar dat is al meer dan tien maanden geleden. Ik heb mijn vraag in april of mei ingediend, en door omstandigheden staat die nu pas op de agenda.

Mijnheer de voorzitter, ik wil geen steen naar u werpen. Als dit dossier reeds werd behandeld in een interpellatie, dan was het de taak van het Uitgebreid Bureau om mij mee te delen dat dit onderwerp reeds aan bod is gekomen.

Mijnheer de minister-president, ik heb begrip voor uw standpunt, maar ik was niet op de hoogte.

De voorzitter : Het Uitgebreid Bureau heeft toegestaan dat deze vraag om uitleg werd gesteld, omdat ze een nieuw element bevat. Eerst werd een interpellatie over dit onderwerp ingediend, en die kon slechts worden omgezet in een vraag om uitleg omdat ze een nieuw element bevatte.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de minister-president, het heeft geen zin om de achtergrond te schetsen. Nooit heeft iemand me erop gewezen dat dit dossier al aan bod is gekomen.

Ik stel u heel kort enkel mijn laatste vraag. Ik hoop dat u die wilt beantwoorden. De financiële gevolgen zijn niet onaanzienlijk. Wat is nu uiteindelijk de precieze kostprijs van dit dossier ? Werd deze dame ondertussen reeds vergoed ?

Minister-president Luc Van den Brande : Mevrouw Dillen, ik wil u zeker antwoorden : het is vanzelfsprekend dat wij zo uitgebreid mogelijk op alle vragen antwoorden die ons worden voorgelegd in de commissies. Ik wil echter alvast verwijzen naar het Beknopt Verslag, nummer 32, bijlage 31. Daarin worden uw eerste twee vragen beantwoord. Maar ook uw derde vraag kwam toen reeds aan de orde. Onder meer werden de motivering en de draagwijdte van de afgesloten dadingsovereenkomst belicht, en het doelmatig personeelsbeleid

Van den Brande

op dit vlak. In verband met uw derde vraag kan ik het volgende zeggen. De financiële gevolgen bedragen 1,25 miljoen frank voor wat de hoofdsom van de dading betreft. Daarbij komt nog 120.991 frank aan interesten en de kosten bepaald in het Gerechtelijk Wetboek.

Mijnheer de voorzitter, het punt is dat de dading per definitie definitief een einde stelt aan een geschil tussen twee partijen. Dat betekent dat beide partijen het ermee eens zijn. Het alternatief zou een zeer lange procedure zijn geweest. De kostprijs daarvan zou veel hoger zijn geweest, en de weerslag ervan veel groter. Daarom heb ik de beslissing genomen de dading aan te gaan. De verzoeker kon het daar ook mee eens zijn. Anders zou ze de dading niet hebben afgesloten. De vraag om een dading af te sluiten is er trouwens gekomen op haar initiatief. Het leek me dus een zaak van goed bestuur om enerzijds te zoeken naar de beste oplossing om een einde te maken aan dit geschil, en anderzijds de opdracht te vervullen om een vertegenwoordiger van Vlaanderen te hebben in de Verenigde Staten.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de minister-president, u moet me niet uitleggen wat een dading is. Maar ben ik dan verkeerd ingelicht als ik in de krant lees dat de rechtbank van eerste aanleg in Brussel op 13 februari een vonnis heeft uitgesproken waarin de Vlaamse Gemeenschap werd ver-

oordeeld ? Dat lees ik hier letterlijk. De Vlaamse Gemeenschap heeft hier geen beroep tegen aangekend. Bij een dading moet er echter geen vonnis worden uitgesproken omdat de partijen het eens zijn. Bij dat vonnis werd de Vlaamse Gemeenschap veroordeeld tot betaling van de sommen die u daarnet opsomde aan die dame.

Minister-president Luc Van den Brande : Er is sprake van een betwisting met het Rekenhof, waarover heel wat briefwisseling heeft plaatsgevonden. Omwille van die betwisting hebben we gekozen voor een gerechtelijke beslissing. De dading was afgesloten. In rechte kon er geen enkel probleem over bestaan. Er is dus een uitspraak geweest, die in feite werd gevraagd door het Rekenhof. Dit was een weg die ik a contrario kon afleiden uit de herhaalde briefwisseling tussen het Rekenhof en onze diensten. Ten gronde werd deze zaak dus afgesloten met het in de dadingsovereenkomst voorziene bedrag dat ik daarnet vernoemde. Deze betalingen zijn allemaal gebeurd. Op 10 april werden hoofdsombedrag en interesten betaald aan de betrokkenen. Voor de periode tussen 10 en 21 april werd nog een bijkomend bedrag van 249 frank aan interesten betaald. Alles werd dus gesaldeerd op 10 april. De laatste saldering vond plaats op 21 april.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.49 uur.*
